Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

zo 6. mája 2020 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Pomoc poskytovaná štátmi – Rozhodnutie Európskej komisie, ktorým sa schéma pomoci vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom – Vnútroštátna právna úprava vylučujúca možnosť udeliť pomoc na základe schválenej schémy v prípade nerešpektovania podmienky, ktorú rozhodnutie Komisie nestanovilo“

V spojených veciach C-415/19 až C-417/19,

ktorých predmetom sú tri návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFU, podané rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko), zo 4. decembra 2018 a doručené Súdnemu dvoru 28. mája 2019, ktoré súvisia s konaniami:

Blumar SpA (C-415/19),

Roberto Abate SpA (C-416/19),

Commerciale Gicap SpA (C-417/19)

proti

Agenzia delle Entrate,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory M. Safjan, predseda prvej komory J.-C. Bonichot (spravodajca) a sudca L. Bay Larsen,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Blumar SpA a Commerciale Gicap SpA, v zastúpení: G. Mameli, R. Esposito a R. Altieri, avvocati,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. De Socio, avvocato dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: P. Stancanelli a F. Tomat, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: taliančina.

vzhľadom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vo veci bude rozhodnuté odôvodneným uznesením v súlade s článkom 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

vydal toto

Uznesenie

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 108 ods. 3 ZFEÚ, zásady proporcionality a rozhodnutia Komisie C (2008) 380 z 25. januára 2008 „Štátna pomoc N 39/2007 – Taliansko – Daňový úver pre nové investície v znevýhodnených oblastiach“ (ďalej len „rozhodnutie z 25. januára 2008“).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci troch sporov medzi spoločnosťami Blumar SpA, Roberto Abate SpA a Commerciale Gicap SpA na jednej strane a Agenzia delle Entrate (daňový úrad, Taliansko) na druhej strane, vo veci odmietnutia tohto úradu poskytnúť týmto spoločnostiam daňový úver na základe schémy štátnej pomoci povolenej rozhodnutím z 25. januára 2008.

Právny rámec

Právo Únie

3 Rozhodnutím z 25. januára 2008 Európska komisia konštatovala, že schéma pomoci zavedená prostredníctvom legge n. 296 contenente „Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2007)“ [zákon č. 296 o „ustanoveniach pre tvorbu ročného a viacročného štátneho rozpočtu“ (zákon o rozpočte na rok 2007)], z 27. decembra 2006 (riadny doplnok GURI č. 299 z 27. decembra 2006, ďalej len „zákon č. 296/2006“), ktorým sa zavádza daňový úver na nákup investičného tovaru pre výrobné štruktúry nachádzajúce sa v určitých regiónoch južného Talianska (ďalej len „predmetný daňový úver“), bol zlučiteľný so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. a) a c) ES.

Talianske právo

4 Predmetný daňový úver bol zavedený jediným článkom ods. 271 až 279 zákona č. 296/2006 od zdaňovacieho obdobia nasledujúceho po zdaňovacom období, ktoré plynulo do 31. decembra 2006, a až do skončenia zdaňovacieho obdobia plynúceho do 31. decembra 2013.

5 Ustanovenia jediného článku ods. 1223 tohto zákona boli zrušené, ale boli v rovnakom znení prebraté do článku 16a ods. 11 legge n. 11 che reca norme generali sulla partecipazione dell'Italia al processo normativo dell'Unione europea e sulle procedure di esecuzione degli obblighi comunitari (zákon č. 11 o všeobecných ustanoveniach o účasti Talianska na legislatívnom procese Európskej únie a postupoch vykonania komunitných povinností) zo 4. februára 2005 (GURI č. 37 z 15. februára 2005, ďalej len „zákon č. 11/2005“). Podľa týchto ustanovení:

„Príjemcovia pomoci podľa článku 87 ES môžu využiť tieto zvýhodňujúce opatrenia len vtedy, ak v zmysle článku 47 konsolidovaného znenia [decreto del Presidente della Repubblica n. 445 (dekrét prezidenta republiky č. 445), z 28. decembra 2000 (riadny doplnok GURI č. 42 z 20. februára 2001)] a podľa podmienok stanovených prostredníctvom dekrétu predsedu rady ministrov, ktorý sa má uverejniť v *Gazzetta ufficiale*, vyhlásia, že nepatria medzi osoby, ktoré získali a následne nevrátili alebo neuložili na viazaný účet pomoc, ktorú Európska komisia klasifikovala ako neoprávnenú alebo nezlučiteľnú a ktorá je uvedená v dekréte uvedenom v tomto odseku.“

6 Decreto del Presidente del Consiglio dei ministri (dekrét predsedu Rady ministrov) z 23. mája 2007 (GURI č. 160 z 12. júla 2007) upravil spôsoby, akými sa musí vyhotoviť vyhlásenie „nahrádzajúce úradné osvedčenie“, uvedené v predchádzajúcom bode (ďalej len „čestné vyhlásenie“). Tento dekrét vo svojom článku 4 ods. 1 stanovuje, že toto vyhlásenie „sa vzťahuje na pomoc, ktorej vymáhanie nariadila Európska komisia na základe týchto rozhodnutí:

a) rozhodnutie Komisie z 11. mája 1999… o schéme pomoci poskytnutej Talianskom na opatrenia pre zamestnanosť vo forme výhod udelených pri uzatváraní zmlúv o vykonaní stáže a práce…;

b) rozhodnutie Komisie z 5. júna 2002… o štátnej pomoci vo forme daňových oslobodení a zvýhodnených úverov poskytnutých Talianskom podnikom poskytujúcim služby vo verejnom záujme s väčšinovou kapitálovou účasťou verejnoprávnych subjektov…;

c) rozhodnutie Komisie z 30. marca 2004… o schéme štátnej pomoci vykonávanej Talianskom v súvislosti s neodkladnými opatreniami v oblasti zamestnanosti…;

d) rozhodnutie Komisie z 20. októbra 2004… o schéme pomoci poskytnutej Talianskom v prospech podnikov, ktoré realizujú investície v obciach postihnutých prírodnými katastrofami v roku 2002…“

7 Článok 2 decreto legge n. 97 (zákonný dekrét č. 97) z 3. júna 2008, zmenený so zmenami na zákon prostredníctvom legge n. 129 (zákon č. 129) z 2. augusta 2008 (GURI č. 180 z 2. augusta 2008), stanovuje maximálnu výšku dostupných zdrojov na rôzne roky uplatniteľnosti pomoci a upravuje postup prístupu k predmetnému daňovému úveru najmä tým, že pre investičné projekty, ktoré už boli vykonané ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákonného dekrétu, stanovuje povinnosť dotknutých osôb zaslať v stanovenej lehote daňovému úradu tlačivo slúžiace ako „uplatnenie prednostného práva“ na získanie tohto daňového úveru pod hrozbou zániku nároku na pomoc.

Spory vo veciach samých, prejudiciálna otázka a konanie na Súdnom dvore

8 Skutkové okolnosti všetkých troch sporov vo veciach samých sú vo veciach C-415/19 až C-417/19 *mutatis mutandis* rovnaké. Možno ich zhrnúť takto.

9 Každá zo žalobkýň vo veciach samých požiadala daňový úrad o možnosť využiť predmetný daňový úver.

10 Daňový úrad ich žiadosti zamietol z dôvodu, že k svojej žiadosti nepriložili čestné vyhlásenie.

11 Žaloby, ktoré tieto žalobkyne proti týmto rozhodnutiam podali, boli zamietnuté tak v prvostupňovom, ako aj v odvolacom konaní.

12 Uvedené žalobkyne však v rámci svojich odvolaní pred vnútroštátnym súdom, a to Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) uplatňovali porušenie článku 108 ods. 3 ZFEÚ, ako aj rozhodnutia z 25. januára 2008 a zásady proporcionality.

13 Vnútroštátny súd sa pýta na súlad talianskej právnej úpravy spornej vo veciach samých s právom Únie v tom, že na jednej strane poskytnutie daňového úveru, o ktorý ide vo veciach samých, možno odmietnuť z jediného dôvodu, že žiadateľ získal pomoc, ktorú Komisia vyhlásila za nezlučiteľnú s vnútorným trhom, bez toho, aby bolo potrebné, aby bola predmetom rozhodnutia o uložení povinnosti vymáhania, a na druhej strane nejde o jednoduché pozastavenie vyplácania novej pomoci, ale o jej konečné zamietnutie. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd tiež pýta na súlad vnútroštátneho práva so zásadou proporcionality.

14 Za týchto podmienok Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku, ktorá je vo všetkých troch sporoch vo veciach samých rovnaká:

„Sú zlučiteľné s právnym poriadkom [Únie] odsek 1223 jediného článku zákona [č. 296/2006] (v súčasnosti článok 16a ods. 11 [zákona č. 11/2005] a dekrét predsedu Rady ministrov z 23. mája 2007 s ohľadom na článok 108 [ods.] 3 ZFEÚ, ako ho vykladá [rozsudok z 15. mája 1997, TWD/Komisia (C-355/95 P, EU:C:1997:241)], rozhodnutie [z 25. januára 2008] a zásada proporcionality vyplývajúca z [práva Únie]?“

15 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 28. júna 2019 boli veci C-415/19 až C-417/19 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania a vydania uznesenia.

O prejudiciálnej otázke

16 Podľa článku 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku možno jednoznačne vyvodiť z judikatúry, alebo ak odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku nevyvoláva žiadne dôvodné pochybnosti, Súdny dvor môže na návrh sudcu spravodajcu po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť formou odôvodneného uznesenia.

17 V týchto veciach je potrebné uplatniť toto ustanovenie.

18 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 108 ods. 3 ZFEÚ, rozhodnutie z 25. januára 2008 a zásada proporcionality majú vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej poskytnutie štátnej pomoci v rámci schémy pomoci zavedenej týmto členským štátom a povolenej týmto rozhodnutím je podmienené vyhlásením žiadateľa, podľa ktorého mu nebola poskytnutá pomoc, ktorú Komisia považovala za protiprávnu a nezlučiteľnú a ktorú by opomenul vrátiť alebo uložiť na viazaný účet, hoci nebola predmetom žiadosti o vrátenie, a napriek tomu, že uvedené rozhodnutie výslovne takú požiadavku nestanovuje.

19 Z judikatúry Súdneho dvora vychádzajúcej z rozsudku z 15. mája 1997, TWD/Komisia (C-355/95 P, EU:C:1997:241), na ktorý vnútroštátny súd odkazuje vo svojich návrhoch na začatie prejudiciálneho konania a vo svojej otázke, vyplýva, že Komisia je oprávnená podmieniť vyplatenie novej pomoci vymáhaním pomoci vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú s vnútorným trhom. Súdny dvor totiž rozhodol, že Komisia má na jednej strane právomoc zohľadniť prípadný kumulovaný účinok skoršej protiprávnej a nevrátenej pomoci a novej pomoci a na druhej strane môže konštatovať zlučiteľnosť novej pomoci s vnútorným trhom len vtedy, ak dôkazy, ktoré má k dispozícii, jej umožňujú dospieť k takémuto záveru (pozri v tomto zmysle uznesenie z 21. januára 2010, Iride a Iride Energia/Komisia (C-150/09 P, neuverejnené, EU:C:2010:34, bod 70).

20 V prejednávanej veci zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že Komisia vo svojom rozhodnutí z 25. januára 2008 zohľadnila skutočnosť, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej odmieta poskytnutie predmetného daňového úveru žiadateľovi, ktorému bola poskytnutá pomoc, ktorá bola Komisiou vyhlásená za protiprávnu a nezlučiteľnú v prípade, že bola predmetom žiadosti o vrátenie, ale pomoc nebola vrátená alebo uložená na viazaný účet.

21 Treba konštatovať, že táto vnútroštátna právna úprava, hoci má zabezpečiť dodržiavanie podmienok uvedených Súdnym dvorom v rozsudku z 15. mája 1997, TWD/Komisia (C-355/95 P, EU:C:1997:241), napriek tomu uvádza prísnejšie podmienky, keďže stanovuje odmietnutie poskytnutia štátnej pomoci len z dôvodu, že žiadateľ nepredložil čestné vyhlásenie bez ohľadu na to, či skutočne získal pomoc vyhlásenú za protiprávnu a nezlučiteľnú, alebo prípadne na existenciu žiadosti o vrátenie tejto pomoci, ktorá by mu bola adresovaná.

22 Takáto požiadavka však neohrozuje povinnosti uvedené v tomto rozsudku ani nemení schému pomoci povolenú rozhodnutím z 25. januára 2008. Nemôže teda spochybniť zlučiteľnosť tej istej schémy s vnútorným trhom, a preto ju nemožno považovať za odporujúcu tomuto rozhodnutiu.

23 Okrem toho, ako tvrdí Komisia vo svojich písomných pripomienkach, hoci článok 108 ods. 3 ZFEÚ ukladá členským štátom povinnosť oznámiť Komisii svoje návrhy v oblasti štátnej pomoci pred ich vykonaním, neukladá im povinnosť poskytnúť pomoc, aj keď táto pomoc patrí do rámca schémy pomoci schválenej rozhodnutím tejto inštitúcie. Cieľom a účinkom takéhoto rozhodnutia je len povoliť schému pomoci tým, že ju vyhlási za zlučiteľnú s vnútorným trhom, a nie uložiť ju dotknutému členskému štátu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. novembra 2008, Foselev Sud-Ouest, C-18/08, EU:C:2008:647, bod 16, a z 20. mája 2010, Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, bod 52, ako aj uznesenie z 30. mája 2018, Jančev, C-481/17, neuverejnené, EU:C:2018:352, bod 22).

24 V dôsledku toho rozhodnutie Komisie o schválení schémy štátnej pomoci nebráni tomu, aby si dotknutý členský štát ponechal možnosť odmietnuť poskytnúť pomoc na základe tejto schémy (pozri v tomto zmysle uznesenie z 30. mája 2018, Jančev, C-481/17, neuverejnené, EU:C:2018:352, bod 22).

25 V prejednávanej veci ani okolnosť, že vzhľadom na zavedený systém spracovania žiadostí a stanovenie maximálnej výšky dostupných zdrojov odmietnutie poskytnutia predmetného daňového úveru založené na neexistencii čestného vyhlásenia by malo definitívnu povahu, nemôže spochybniť predchádzajúce úvahy.

26 Za týchto okolností nemožno takúto požiadavku považovať ani za požiadavku, ktorá je v rozpore so zásadou proporcionality.

27 V dôsledku toho treba na prejudiciálnu otázku odpovedať, že článok 108 ods. 3 ZFEÚ, rozhodnutie z 25. januára 2008 a zásada proporcionality sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej poskytnutie pomoci na základe schémy pomoci zavedenej týmto členským štátom a povolenej týmto rozhodnutím je podmienené vyhlásením žiadateľa, podľa ktorého mu nebola poskytnutá pomoc, ktorú Komisia vyhlásila za protiprávnu a nezlučiteľnú a ktorú by žiadateľ opomenul vrátiť alebo uložiť na viazaný účet, hoci nebola predmetom žiadosti o vrátenie, a napriek tomu, že uvedené rozhodnutie takú požiadavku nestanovuje.

O trovách

28 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 108 ods. 3 ZFEÚ, rozhodnutie Komisie C (2008) 380 z 25. januára 2008 „Štátna pomoc N 39/2007 – Taliansko – Daňový úver pre nové investície v znevýhodnených oblastiach“ a zásada proporcionality sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej poskytnutie pomoci na základe tejto schémy pomoci zavedenej týmto členským štátom a povolenej týmto rozhodnutím je podmienené vyhlásením žiadateľa, podľa ktorého mu nebola poskytnutá pomoc, ktorú Komisia vyhlásila za protiprávnu a nezlučiteľnú a ktorú by žiadateľ opomenul vrátiť alebo uložiť na viazaný účet, hoci nebola predmetom žiadosti o vrátenie, a napriek tomu, že uvedené rozhodnutie takú požiadavku nestanovuje.

Podpisy